

Josef Milde,
Praha XVI.-1118.

Praha, 21./II.1944.

6. HERALDICKÝ DOPIS .

Erbovní náhrobek na vojenském hřbitově v Praze na Hradčanech.

V 3. Heraldickém dopisu byla zařazena stať J. Svátka o šlechtických náhrobcích na vojenském hřbitově hradčanském; mezi ostatními byl tam uveden i erbovní náhrobek Vincence šl. C z e r n é h o /1786-1844/. Mohu doplnit popis jeho erbu :

Štít čtvercový, v prvním poli modrém doleva obrácená blyštící se obrněná paže s paseným mečem, v druhém stříbrném pokosmý modrý pruh, obložený třemi zlatými hvězdami, v třetím rovněž stříbrném dvě přirozené růže na stopce s listy, a konečně v čtvrtém modrém na zeleném trávníku hrad s třemi cimbuřími a zavřenou branou. Na korunovaném helmě tři pětostří péra, stříbrné uprostřed dvou modrých; přikryvadla po obou stranách modrostříbrná.

Tento znak propůjčen byl se stavem šlechtickým otci zmíněného Vincence šl. Czerného, Janu Czernému, podporučíkovi dělostřelectva v Brně, císařským diplomem z 6. ledna 1810. Jan Czerný sám si tento znak navrhoval a dvě růže v třetím poli zvolil proto, že se ucházel o propůjčení predikátu "von Rozenzwey", kterýžto požadavek však byl zamítnut, "weil solches Praedikats mit anderen beinahe vollkommen gleichlautenden zu Irrungen Anlass geben könnte", a za to propůjčeno mu bylo čestné označení /Ehrenwort/ "Eilér voh". Jan Czerný se vyznamenal v r. 1779 v bitvě u Zuckmantla, pak v tažení do Nizozemska za francouzské revoluce v letech 1790. - 1795, kdy byl těžce raněn a stal se trvale invalidním. - Dr. A. Markus.

Malíř L. Novák zemřel.

Dne 16. ledna 1944 zemřel v Praze malíř L. N o v á k ve věku 79 roků. Jeho tvorba mířící hlavně k dekorativnímu historismu se projevila i v kreslení a malování znaků; k tomuto oboru výtvarného umění ho vedl jeho sklon k archaisování, pro Nováka snad nejtypičtější, daleko typičtější než u četných jiných umělců věnujících se malbě historické. Mužně pevná linie, robustní kresba, sklon k masivnímu rázu podání, bystré pochopení vnitřní povahy zašlých časů, citlivá znalost dobových sluchů i manýr, vynikající talent kompoziční, snadné ovládnutí ornamentu a jeho použití - to vše přispívalo k tomu, aby L. Novák měl všechny podmínky, jež tvoří mistra heraldické malby a je jen lišitovat, že se nevěnoval heraldice ještě více, neboť česká heraldika by v něm měla jistě jednoho z nejlepších svých výtvarníků. Ale v době nejmocnějšího rozmachu Novákova umění zbývalo ve výtvarnictví málo místa pro heraldickou tvorbu, již byla přiznávána jen funkce instruktivní nebo dokumentární, jako by heraldika vůbec nebyla uměním.

Heraldikové budou vždy vzpomínat na L. Nováka jako na umělce, jenž patřil k těm, kdož nejbohatěji byli nadáni k malbě znakové, a to nejen na rozlehlých freskách, nýbrž i v drobném umění heraldické grafiky, jež se projevovale zejména v exlibris; z nich příkladem uvádíme:

exlibris Artuše barona Krause s rodovým erbem baronů Krausů a se znakem města Pardubic /1907//; exlibris Rudolfa Březiny s dvěma štíty a ozbrojencem jako štítonošem /1916//; exlibris Václava Rytíře, rovněž heraldického výtvarníka /1889-1943/, se středověkým rytířem na koni, třímajícím štít ve tvaru palety; na něm kosmý pruh s Rytířovou devisou "Spiro - spero" /1916//; exlibris Ewarda Švendy s tiskařským znakem /1922/. - J.M. *

Restaurace heraldické památky.

V městě N e p o m u k u byl pečlivě opraven morový sloup sv.Vojtěcha z r.1699, na jehož podstavci jsou znaky věnovatele Václava Vojtěcha hraběte ze Šternberku a jeho choti Kláry Bernardy z Maltzanu. Restaurace byla provedena péčí a nákladem místní duchovní správy, již patří díky všem přátel starobylých památek.

Kurs rodopisu a heraldiky.

Na jaře r.1943 pořádal Genealogicko-heraldický odbor Jednoty st.č. rodů za vedení Dr.Františka Beneše úspěšný kurs rodopisu a znakovědoznalství. V r.1944 bude v tomto kursu pokračováno, leč ve formě poněkud změněné; bude pořádán zvláštní kurs genealogický a zvláštní kurs heraldický, a to proto, aby ti, kdož se zajímají jen o jeden z těchto oborů, nebyli nuceni poslouchat přednášky o předmětu, pro ně méně zajímavém. Bude však vyhověno i těm, kteří by se chtěli zúčastnit obou kursů a to tak, že obě přednášky, rodopisná i heraldická, budou následovat těsně po sobě, takže bude možno beze ztráty času vyslechnout obě přednášky. Oba kursy, každý o 16 lekcích po 1 hodině, budou zanaženy v úterý dne 29.února 1944, genealogický o 19.hod., heraldický o 20.hod., a bude v nich pokračováno každé úterý; poslední přednáška se bude konat v úterý dne 13.června 1944. Oba kursy jsou bezplatné, od účastníků bude žádán toliko evidenční poplatek K 20.- za každý kurs. V rodopisném kursu budou přednášet pp.Dr.Frant.Beneš, Dr.Zdeněk Kristen a Dr.Viktor Palivec. V kursu heraldickém se uvolili přednášet prozatím pp.Dr.Fr. Beneš; Karel J.Obrátil, Dr.V.Palivec, Josef Svátek; Vladislav Tomíček; další heraldičtí pracovníci budou ještě o přednášky požádáni. Místnost, kde se budou kursy konat, bude včas oznámena těm, kdož se přihlásí; písemné p ř i h l á š k y posluchačů přijímá p.Václav Přeš, Praha XIV, Pod Tereškou 7. -

V h e r a l d i c k é m kursu bude posluchačům podán povšechný přehled jednotlivých oborů znakovědoznalství. Prozatím jsou zajištěny tyto přednášky : heraldická sfragistika /Dr.F.Beneš//; heraldika nešleoutická /Dr.V.Palivec//; heraldická heuristika, prameny heraldiky /Dr.F.Beneš//; heraldická literatura /J.Svátek//; heraldická exlibris /K.J.Obrátil//; filosofie heraldiky, její vztahy k člověku a k světu /V.Tomíček//. Další předměty budou stanoveny a oznámeny později. Kurs bude zakončen písemnou prací posluchačů, jež však nebude mít ráz zkoušky; má pouze posluchačům umožnit, aby sami se přesvědčili, zda v kursu získali všechny základní znalosti o heraldice, potřebné k tomu, aby se z nich mohli stát užiteční pracovníci heraldičtí. To právě je jedním z účelů heraldického kursu. Přednášející se vynasnaží, aby posluchačům pověděli o znakovědoznalství zejména to, co nelze nalézt v heraldické literatuře, nyní beztak velmi těžce dostupné, takže i posluchači v heraldice pokročili, získají v kursu nové poznatky.